

TRẦN ĐÌNH VIỆT

Câu chuyện của dòng sông

Hơn 60 năm trước, tại bến đò Thạch Bô - Hoà Tiến, tôi đã từng có những ngày theo chân mẹ lên chiếc ghe nhỏ tròng trành qua sông Yên đi chợ Tuý Loan.

Hôm nay, tôi trở về tìm lại dấu tuổi thơ. Bồi hồi, xúc động khi đặt những bước chân trên con đường ngày nào dẫn vào bến sông.

Bãi cát, vườn rau, giàn mướp... hình ảnh quen thuộc ven bờ như vẫn còn đó, nhưng bến sông ngày cũ đã không còn. Chốn xưa giờ đây đã là con lạch nước vắt ngang, cỏ mọc chung quanh. Tôi đứng đây trong buổi sáng nắng lên, làn gió nhẹ khẽ lay động cỏ cây ven bờ, mặt nước lấp loáng; tôi nghe dòng sông kể câu chuyện...

Ngày xưa có một cậu bé được sinh ra tại một làng quê ven sông Yên. Thuở nhỏ, có những ngày cùng bạn bè tung tăng lội nước đùa nghịch, thả những chiếc thuyền giấy theo

dòng chảy, xem những chú cá mòi mà người dân quê bắt được, mùa mưa lũ cùng nhau đi xem nước sông Yên tràn bờ...

Tuổi thơ, những khi nhà sắp có giỗ, chợ - do chợ quê Lê Trạch nhỏ nên mẹ phải đi chợ xa. Cậu bé thường được mẹ dắt theo, háo hức xuống bến đò, cùng mẹ sang sông rồi tiếp tục đến chợ Tuý Loan. Ngày ấy được mẹ mua cho mấy cây kẹo mút xinh xinh, ngon ngọt. Chợ về, mẹ lại phải qua sông. Khi lên bờ, theo sau mẹ, cậu bé cũng cầm phụ theo vài món đồ về nhà. Kỷ niệm xa xưa ấy thật êm đềm...

Tuổi lớn dần lên, cậu bé ấy còn tìm thấy những vẻ đẹp nơi con sông quê. Vào những đêm trăng sáng, cả sông Yên như một dải lụa bạc mênh mang, óng ánh. Đâu đây câu hát, lời ca vang vọng. Khung cảnh trời nước hoà quyện thanh âm nơi thôn dã thật đẹp. Những ngày có đoàn đám cưới rước dâu qua sông, nhìn thấy các chiếc ghe xinh xinh được tô điểm bởi bao sắc màu... Những lúc ấy, sông Yên như đẹp hơn, quyến rũ hơn.

Nhưng rồi một ngày chiến tranh ập về làng quê. Nhiều đêm tiếng súng nổ, từng viên đạn găm vào bờ tre ven bờ, vườn rau chảy máu, có hôm nước sông nhuộm hồng... Cảnh xưa, giờ tiêu điều. Theo lời kêu gọi của non sông, nhân dân vùng sông Yên đã đứng lên. Còn nhớ các trận đánh diễn ra bên sông, trong đó có trận đánh lớn tại đồn Lê Sơn ngày 18 tháng 9 năm 1952; nhân dân trong đêm đã dùng hàng trăm thuyền câu đưa bộ đội vượt qua sông Yên, dẫn đường cho quân ta bao vây và tiến công địch, đập tan hoàn toàn cứ điểm quân sự của Pháp tại nơi đây.

Thời kỳ kháng chiến, ven sông từng có các hầm nguy trang, nhiều phen che chở cứu sống cán bộ. Có những đêm, bao bóng người lặng lẽ vượt sông Yên để dần thân vào cuộc trường chinh của dân tộc. Ngày về, sau bao năm xa cách, họ chợt lặng người, bồi hồi rơi lệ bên dòng sông quê hương...

Chính trong thời gian chiến tranh ác liệt, cùng với nhiều gia đình, cậu bé ấy đã có những năm tháng theo cha mẹ tản cư tìm con đường sống, cậu đành phải xa sông Yên.

Tìm lại dấu xưa nơi dòng sông quê hương

Nhưng dù ở đâu, lúc nào, mỗi khi nhớ về bến đò ngày cũ, trong tim cậu bé xa quê vẫn lai láng một dòng chảy mệnh mang; vẫn mong một ngày trở về tìm lại những kỷ niệm ấm áp thuở nào bên con sông yêu thương...

Và nay, trong một buổi sáng mùa thu, cậu bé ngày xưa, giờ mái đầu đã điểm bạc, một mình tìm về nơi bến sông ngày cũ, nghe dòng sông miên man kể chuyện. Ký ức cùng những kỷ niệm ngày xưa chợt ùa về... Cậu như thấy lại hình ảnh mẹ dắt tay lên chiếc ghe, hình ảnh sông nước, những người khách đi đò, bờ tre xanh, đâu đây tiếng chim hót...

Oi, sông Yên - con sông tuổi thơ kỷ niệm, dòng sông của quê hương yêu thương...

TĐV